

Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep

0030 Oslo

DERES REF.	DERES BREV AV	VÅR REF.	DATO
201000454-/AAD	24.01.2011	10/229-16	18.03.2011

Høringsuttalelse – gjennomgang av instituttsektoren

Vi viser til Deres brev datert 24.01.2011.

Vedlagt følger høringsuttalelse fra NILFs styre.

Med vennlig hilsen

Gudbrand Kvaal

Styreleder

vedlegg

STORGATA 2-4-6
POSTBOKS 8024 DEP,
0030 OSLO

TELEFON: 22 36 72 00
TELEFAKS: 22 36 72 99
KONTO: 7694 05 11824

E-POST: POSTMOTTAK@NILF.NO
INTERNETT: WWW.NILF.NO
ORG.NR.: 970 954 333 MVA

Gjennomgangen av instituttsektoren

Høringsuttalelse

NILFs styre behandlet høringsuttalelsen i styremøte 11.03.2011. Nedenfor presenterer styret først noen hovedpunkter. Deretter drøftes spørsmålene i høringsnotatet enkeltvis. Nest siste del handler om en vurdering av oppgaver i forbindelse med internasjonale organisasjoner. Til slutt har vi noen kommentarer om prosessen videre.

Hovedpunkter

LMDs gjennomgang av instituttsektoren hever ambisjonene for forskningen på landbruks- og matområdet og skisserer tiltak for å realisere ambisjonene. Vi støtter evalueringskomiteens syn om at situasjonen i landbruks- og matsektoren både nasjonalt og internasjonalt tilsier at Norge bør ha ambisjoner om en internasjonalt konkurransedyktig bioforskning. Evalueringen bekrefter videre at norsk forskning har muligheter for å bidra til løsning av både nasjonale og globale utfordringer. Tidspress har imidlertid medvirket til at utredningene av alternative tiltak er mangelfulle. Når høringsnotatet fra departementet i tillegg stiller seg ganske fritt i forhold til konklusjonene fra evalueringskomiteen, er det grunn til å understreke behovet for en grundig prosess i oppfølgingen. Det er verdifullt at departementet nå synes å legge opp til en grundig prosess før det trekkes konklusjoner. I denne forbindelse har NILF følgende hovedinnspill:

- *Klargjøre "problemet"*: Den vitenskapelige evalueringen bekrefter instituttens strategiske innretning, men påpeker forbedringspotensial når det gjelder produktivitet; som for eksempel antall publikasjoner osv. Departementets høringsnotat reiser likevel spørsmål for eksempel om integrasjon mellom forskning og forskningsbasert forvaltningsstøtte. Dersom det skal legges grunnlag for en god drøfting av bl.a. organisering og strategisk innretning av instituttene, er det nødvendig at også eier klargjør hvilke problemer som ikke er ivarettatt i foreliggende arbeid.
- *Vurdere grunnlaget for skisserte løsninger*: Gjennomgangen har påpekt endringsbehov, men enkelte konklusjoner er lite utredet. NILF mener for eksempel vurderingen av forutsetninger for produktivitet og internasjonal aktivitet er utilstrekkelig. Det er behov for å identifisere flere løsningsalternativer og revurderer begrunnelsen for de forslag som er fremmet. Behovet for nærmere utredning gjelder ikke minst nye strukturelle løsninger.
- *Ikke undervurder dagens styringsmuligheter!* Gjennomgangen vier begrenset oppmerksomhet mot styringsfunksjonene. Styringsmodellen er styrket gjennom kriteriebasert basisfinansiering. Det nye systemet er ennå ikke fullt implementert. Det er grunn til å understreke at det her ligger viktige virkemidler for en ansvarliggjøring av instituttene for å oppnå de viktigste målene som vektlegges i instituttgjennomgangen.

NILF har tre konkrete anbefalinger til videre prosess:

- Legg til rette for at videre oppfølging av strukturelle og strategiske endringer involverer styrene. I løpet av 2009 og 2010 igangsatte departementet en god prosess med samling av styrer og ledere. Dette er grunn til å fortsette!
- Gi instituttene i samarbeid med forvaltningsorganene, der dette er nødvendig, et klart oppdrag om å utrede og utnytte synergier når det gjelder:
 - Felles, effektiv datainfrastruktur for den norske bioøkonomien: næring, forvaltning og forskning.
 - Utvikling av robust kompetansebase på strategiske områder for oppfølgingen av LMDs forskningsstrategi og ambisjoner om internasjonal konkurransevne.
 - Utvikle felles administrative løsninger når det gjelder datadrift, samfunnskommunikasjon og kompetansekrevede administrative funksjoner på personal- og anskaffelsesområdet.
 - Felles plattform for utvikling av internasjonale prosjekter.
- Igangsett en utredning av strukturspørsmålet, herunder relasjoner på tvers av blå og grønn sektor og med vekt på samspill mellom universitet/ høyskoler og institutter, med involvering også av KD og FKD.

Disse punktene er en sammenfatning av våre høringsuttalelser nedenfor. I det følgende vil alt som er skrevet i kursiv være direkte sitater fra høringsbrevet fra LMD.

Svar på spørsmålene i høringsdokumentet

Organisasjonsmodell

Evalueringskomiteen nevner fire alternative organisasjonsmodeller: Videreføre dagens system, slå sammen institutter (horisontal integrering), organisere etter modell av Wageningen (horisontal og vertikal integrering) og fusjonere etter dansk modell med organisatorisk sammenslåing av universitet og institutt. Rapporten drøfter likevel i svært liten grad styrker og svakheter ved de fire modellene. Komiteen anbefaler at det settes i gang en prosess som resulterer i en horisontal og vertikal integrering mellom forskningsinstitutter og det nye universitetet på Ås.

Landbruks- og matdepartementet ser behov for økt samarbeid mellom institutter og mellom instituttsektoren og UoH-sektoren, uten at dette skjer gjennom en integrering av forskningsinstituttene og universitetet på Ås.

Usikker tolkning av anbefalingene:

- **Komiteen anbefaler så langt vi tolker den, ingen integrering mellom instituttene med mindre det samtidig oppnås integrering mot UMB.**

Integreringen mellom instituttene ved integrasjon mot UMB er videre ikke en ren horisontal integrering på instituttnivå, men i stedet en overbygning over instituttene og deretter overbygning over institutter og dagens UMB.

Forslaget betyr dermed etablering av en eierfunksjon – konsernfunksjon – mellom departementer og institutter, uten fjerning av dagens instituttnivå.

Hvilke muligheter ligger i økt horisontal integrering mellom forskningsinstituttene, og hvordan kan dette tenkes gjennomført?

- **Uklart grunnlag for å hevde at det er et strukturproblem:**

- **Hva er problemet?** Produktivitet, ikke strategi:

Strategien bør ha avgjørende betydning for struktur og organisering. Evalueringskomiteens rapport tilsier at instituttenes virksomhet er strategisk riktig innrettet, men påpeker en produktivitetsutfordring for eksempel vedr. vitenskapelig publisering, internasjonal aktivitet og synlighet i samfunnsdebatten. En eventuell strukturendring skal derfor primært løse et produktivets- og kvalitetsproblem. NILF mener grunnlaget for å hevde at produktivitet, internasjonalisering og synlighet er et strukturproblem, er usikkert og ikke tilfredsstillende drøftet.

- **En styringsmessig utfordring:** NILF opplever departementet som en aktiv og kompetent eier for NILF. Gjennomgangen og høringsnotatet reiser imidlertid spørsmål om organisering på tvers av institutter som styres fra ulike deler av departementet, og dels av ulike departementer. Dersom det ønskes økt produktivitet, er det viktig at man vurderer styringsmuligheter, herunder det nye finansieringssystemet, hvorvidt virkemidlene brukes effektivt og om styringssignalene er tilstrekkelig samordnet og klare.

- Ved eventuell videre utredning av horisontal integrering, bør det legges vekt på å:

- **Klargjøre målet:** Det er forskjell på strukturendring for robusthet på avgrensede fagområder, for økt internasjonal publisering, for mer tverrfaglig virksomhet, og for ren administrativ kostnadseffektivitet.
- **Utvide mulighetsområdet;** det er nødvendig å vurdere relasjoner utenfor LMD-instituttene. For NILFs samfunnsfaglige utvikling er relasjonen til Nofima marked, ev. også Bygdeforskning, viktige muligheter. For kostnadseffektivitet kan det være synergier i forhold til instituttene på Ås, for eksempel på dataflyt, datadrift og relasjonsutvikling internasjonalt. Disse er NILF i gang med å vurdere.
- **Drøfte betydningen av tverrfaglighet:** Behovet for økt tverrfaglige institutter er lite drøftet så langt. Med integrasjon kan det skje en svekkelse av det samfunnsvitenskapelige elementet, mens evalueringen fremhever betydningen av et sterkt samfunnsfaglig miljø. En ren integrasjon av de fire LMD-eide instituttene kan gi et miljø med kun ti prosent samfunnsfaglige medarbeidere.
- **Utrede ev. konsernnivå etter Nofima / SINTEF – modellen:** Evalueringskomiteen tar avstand fra en slik løsning uten en integrasjon mot UMB. NILF vil fremme at et slikt tiltak neppe i seg selv er egnet til å fremme kostnadseffektivitet utover det som kan sikres ved gode samarbeidsløsninger som inkluderer også de ordinære forvaltningsorganene. Vi ser gjerne at eierdepartement og Forskningsrådet utnytter sine styringsmuligheter for å stimulere slikt samarbeid. Det er også viktig at man ikke svekker styringsevnen og styringsdialogen. Det er vanskelig å se behovet for et nytt ledd mellom eier / forskningsråd og dagens institutter, for økt avstand til forskere eller faglig ledelse, eller for nye arenaer for konkurranse mellom naturvitenskap og samfunnsfag om tilgang til forskningsmidler.

Hvordan kan en se for seg en sterkere samhandling med institutter som mottar basisfinansiering fra andre departement, som for eksempel Nofima?

Det finnes flere muligheter, avhengig av beslutnings- / styringsnivå:

- **Aktiv og koordinert eierstyring og tilrettelegging fra Forskningsrådet:** Eier har viktige styringsmuligheter uten å komme i konflikt med kravet til forskningens uavhengighet og integritet, og både eier og forskningsråd kan skape samarbeid mellom institutter endog på tvers av departementstilknytning. Å utnytte potensialet krever trolig koordinering mellom bl.a. FKD, LMD og gjerne også FHF og avtale-/fondsmidler i jordbruket og næringsmiddelindustrien. Forskningsrådet kobler allerede i dag større prosjektsøknader fra ulike institutter.
- **Integrasjon kan fremmes på styrenivå,** for eksempel ved at Nofima og instituttene under LMD har gjensidig styrerepresentasjon.
- **Skape incentiver:** Den nye basisfinansieringsordningen savner for eksempel incentiver for samarbeid mellom institutter.

Hvordan kan det stimuleres til økt samhandling med UoH-sektoren?

- **Prinsipielt samme type løsninger som for samarbeid med Nofima:** Se etter mulige løsninger etter beslutnings-/ styringsnivå, dvs. eiernivå, styrenivå eller på forskernivå; dvs. løsninger bør søkes på samme områder som nevnt ovenfor.

- **I praksis behov for avklaring med KD:** Det er behov for klargjøring av premisser for samarbeid mellom institutter og UoH-sektoren for eksempel på områder som doktorgradsutdanning, prising av ressurser fra UoH-miljøet på fellesprosjekter, arbeid med felles infrastruktur for forskning, incentiver for at universitetene skal søke samarbeid med instituttene, tilrettelegging for forskermobilitet mellom institutter og UoH-sektoren osv. Temaene står sentralt i debatten om nasjonal forskningspolitikk og strategier for instituttsektoren. NILF arbeider med disse spørsmålene gjennom samarbeidet i Forskningsinstituttenes fellesarena (FFA).
- **Flere mulige tiltak for styrking av samhandlingen med UMB:** Noen ideer kan være å (1) inkludere UMB som observatør i styreseminarene under LMD og i instituttleder møtene, (2) inngå rammeavtaler, det er nylig utarbeidet rammeavtale for samarbeid mellom UMB og Skog og landskap / Bioforsk, som NILF skal vurdere å slutte seg til, og, til sist, (3) åpen, kritisk debatt om forskningen og forskningsstyringen. Det kan anes en viss, kritisk, men lite åpen diskusjon om utviklingen på UMB i deler av landbruksmiljøet. Det er viktig at alle bidrar til en åpen debatt om forskning og utdanning.

Forholdet mellom forskning og forvaltning

Evalueringsrapporten og vitenskapsrapporten trekker frem behovet for nærmere gjennomgang av forholdet mellom forskning og forvaltning.

Er det enkelte forvaltningsoppgaver som i dag utføres av forskningsinstituttene som kan overføres til andre forvaltningsorganer?

Hva er problemet? Dette er et viktig område for NILF og et av områdene hvor Høringsbrevet ikke tar utgangspunkt i konklusjonene fra evalueringskomiteen. NILF savner derfor både en problemstilling og redegjørelse for alternativer og kriterier for valg av løsning. Vi kan derfor redegjøre for muligheter generelt, og understreke viktigheten av at departementet så snart som mulig klargjør hvilke problemstillinger som forbindes med oppgavefordelingen mellom institutter og rene forvaltningsorganer.

Sett fra NILFs side kan alle forvaltningsrettede oppgaver, rent prinsipielt, konkurranseutsettes eller på annen måte omplasseres. Alle oppgaver kan for eksempel overføres til SSB. I praksis er det noen begrensninger både på hvilke alternativer som er aktuelle, og også på hva NILF bør uttale seg om. Nedenfor følger først noen prinsipielle betraktninger, så kommentarer om enkeltoppgaver og konkrete endringsmuligheter.

- **Ingen konflikt mellom forvaltningsrettede oppgaver og krav til integritet:** NILF kan og bør påta seg kompetanse- og forskningsbaserte funksjoner så lenge disse ikke svekker instituttets integritet. NILF mener departementet som oppdragsgiver legger til rette for full integritet i utføringen av de forvaltningsrettede oppgavene, og at koblingen mellom forskningsbasert forvaltningsstøtte og forskning bidrar til åpen, demokratisk forvaltning av norske landbruks- og matressurser.
- **Noen mulige problemstillinger:** NILF mener departementet bør klargjøre problemstillingene ved dagens oppgavefordeling. Det kan være flere problemstillinger, for eksempel (1) hvor kan man sikre det beste faglige, metodiske underlaget, (2) hvor sikrer man best en upartisk kunnskapsutvikling og åpenhet, og (3) hvordan bidra best til at kompetansen som utvikles blir til nytte for både næring, forvaltning, politisk

debatt og forskning? I tillegg vil også kostnadseffektivitet tillegges vekt i vurderingen.

- **Hvis det avdekkes vesentlige problemer, bør det gjøres en helhetlig utredning:** Evalueringskomiteen så begrensede problemer med dagens organisering, og ingen behov for endring i NILFs oppgaver. Hvis departementet mener det er grunn til å re-vurdere dette, bør man utrede en helhet av mange områder med kunnskapsutvikling, dataflyt, registreringsarbeid i næringen og potensial for forskning og utredning. Datakrevene sekretariatsfunksjoner for partssammensatte utvalg, utredningsoppgaver vedrørende grunnlag for forvaltning og politikk er spredt på forskningsmiljøer og rene forvaltningsmiljøer.

Praktiske muligheter for omplassering av oppgaver:

- **Utarbeidelse av offisiell statistikk krever uavhengighet:** Utgivelse av norsk offisiell statistikk skal ivaretas med en viss uavhengighet i forhold til forvaltningen. Prinsippet er i dag neppe praktisert fullt ut, men gir visse begrensninger for oppgaveplasseringen.
- **Sekretariatsfunksjoner bør vurderes av sekretariatets oppdragsgivere:** NILF utfører sekretariatsfunksjon for et partssammensatt utvalg (Budsjettnemnda for jordbruket – BFJ). Dersom LMD ønsker en vurdering av plasseringen av BFJ-sekretariatet eller deler av sekretariatsfunksjonen, er det mer naturlig at BFJ gir sin vurdering.
- **Konkurransetsetting er mulig:** Som utdypet i redegjørelsen til forespørsel fra LMD 16. februar 2011, har NILF kun løpende forvaltningsrettede oppgaver formulert i tildelingsbrevet fra LMD og derigjennom, for Helsedirektoratet, Eurostat osv. Det er ingen avgjørende, praktiske hindringer for konkurranseutsetting av for eksempel driftsgranskningene. NILF skal selv ha som mål å være kvalitets- og kostnadsmessig konkurransedyktige sammenlignet med alternative tenkbare løsninger.

Tilleggs kommentarer om internasjonale oppgaver

LMD har i e-post datert 16.02.11 bedt administrasjonen redegjøre for internasjonale forvaltningsrettede oppgaver. Det er informert om at NILF ikke har faste oppgaver av forvaltningsrettet karakter internasjonalt, utover det som følger av oppgaven som produsent av norsk offisiell statistikk.

Styret vil imidlertid understreke at det kan være et potensial for samordning av innsatsen på tvers av enheter innenfor LMD og mellom LMD og andre departementer. Dette gjelder for eksempel oppfølging av FAO, som er et helt sentralt organ for koordinering og samling av forskningsbasert informasjon på landbruk, klima, landbrukspriser osv., Matvareprogrammet osv. Også kontakt mot engasjementer gjennom NORAD, UD overfor FNs utviklingsprogram, utviklingsbanker og Verdensbanken osv., bør vurderes. For NILF er arbeid mot Verdens helseorganisasjon, WTO, OIE, IPPC, internasjonale standardiseringsorganisasjoner etc. viktig, samt muligheter for mer involvering i oppfølgingen mot EU-organene, ESA osv.

Finansiering av kompetansebygging for håndtering av forvaltningsrettede oppgaver

Rapporten foreslår at den langsiktige kompetansebyggingen finansieres gjennom basisbevilgningen, mens finansieringen av kortsiktige forvaltningsoppdrag følger kjøperen av disse. Hva mener instituttene er den mest hensiktsmessige finansieringsformen for basiskompetanse?

Savner spørsmålet om generell finansieringsstruktur: Høringsbrevet unnlater å ta opp spørsmålet om finansieringsstruktur generelt, og nevner kun forholdet mellom kompetansebygging og oppdragsfinansiering i sammenheng med forvaltningsrettede oppgaver. NILF mener departementet bør rette oppmerksomhet mot forholdet mellom oppdrags-/ prosjektfinansiering og basisfinansiering. I tillegg gjenstår arbeidet med å erstatte de tidligere Strategiske instituttprogrammene (SIP-er).

Dagens modell er for NILF i all hovedsak en kjøperfinansiering som beskrevet (jf. allerede oversendt redegjørelse), uten egne midler over forvaltningsbevilgningen, til langsiktig kompetansebygging. Modellen fungerer godt for oppdragsutføringen, men det er for liten mulighet for langsiktig kompetansebygging.

Inkluder forskningsbasert forvaltningsstøtte som brukerfinansierte oppdrag i kriteriesystemet: For NILF synes den nærliggende løsningen for kompetansebyggingen å være at også forskningsbasert forvaltningsrettet virksomhet inkluderes som oppdragsforskning i kriteriene for utmåling av basisbevilgning.

Mener instituttene det er hensiktsmessig at kunnskapsstøtte til forvaltningen skal finansieres av oppdragsgiver i det enkelte tilfelle?

For NILF er altså ”stykkprisfinansiering” det normale og i hovedsak tilfredsstillende. Det er mindre unntak. Det forekommer at NILF må skrive tilbud på konkurranseutsatte oppdrag for SLF for beløp ned mot kr 50–100 000. Her bør det i tråd med anbudspraksis for utrednings- og forskningsoppdrag for øvrig, etableres en minstegrense for anbudsprosedyrer på for eksempel kr 500 000. Vi regner med at dette lar seg løse i dialog med SLF.

Faglighet, uavhengighet og integritet ved rådgivningsfunksjonen for forvaltning og politikkutforming kan komme i konflikt med oppdrag for næringslivet. Hvordan kan interessekonflikter mellom kommersiell virksomhet og forvaltningsoppdraget unngås eller begrenses?

Ingen særegen interessekonflikt: Oppdrag og oppdragsgiverrelasjoner har normalt mulige interessekonflikter. Siden forvaltningen ønsker faglighet, uavhengighet og integritet i instituttens utføring av forvaltningsrettede oppgaver, finnes det ingen spesiell konflikt mellom forvaltningsrettede oppgaver og andre oppgaver. Det er instituttstyrets, instituttledelsens og forskernes grunnleggende ansvar å ivareta sin integritet i alle relasjoner. Det er vel for øvrig vanskelig å tenke seg noe forvaltningsorgan eller institutt som ikke håndterer faglige spørsmål som normalt er forbundet med krevende interessekonflikter.

Regionalisering, bidrag til regional innovasjon

Forskningsinstituttene på landbruks- og matområdet kjennetegnes av relativt små enheter og stor geografisk spredning. Evalueringskomiteen slår fast at en fortsatt regional tilstedeværelse ligger i instituttene samfunnsoppdrag, samtidig som størrelse og distriktsprofil gjør instituttene sårbare.

Landbruks- og matdepartementet vil legge vekt på de vitenskapelige miljøenes tilstedeværelse i ulike deler av landet. Dette er blant annet viktig for å stimulere til regional innovasjon og næringsutvikling.

Hva er høringsinstansenes synspunkter på kritisk masse og lokal/regional samlokalisering? Hvordan kan kritisk masse sikres?

- **NILF skal opptre som ett institutt med flere lokaliseringer.** Kritisk masse må sees under ett, og ulike lokaliseringer er i praksis primært et spørsmål om kostnadseffektivitet ved lokaler og kommunikasjon.
- **Fordeler av fellestjenester, kontorfellesskap og et visst faglig fellesskap med FMLA-ene i Bergen, Bodø og Trondheim.** Dette var også premissen for lokalisering av NILF når fylkeslandbruks- og skogbrukskontorene ble lagt under fylkesmannen og NILF ble med i lokaliseringen av disse enhetene. I dag er dette i ferd med å endres slik at NILF selv må sørge for sine regionale funksjoner uavhengig av fylkesmennene. Det kan endre kostnadsbildet noe, men foreløpig ser vi ingen vesentlige argumenter mot dagens lokalisering.
- **På sikt er det naturlig at man vurderer kontorfellesskap mellom NILF og andre LMD-institutter i distriktene,** der dette kan være praktisk mulig. Styret har imidlertid vanskelig for å se at forholdene i dag ligger godt til rette for slike løsninger.

Hvilke muligheter ligger i tettere samarbeid med lokale/regionale UoH-enheter og andre kompetansemiljø?

Betydelig aktivitet i dag: Det drives betydelig samarbeid mellom høyskoler i Midt-Norge og NILF Trøndelag. Samarbeidet springer ut av konkrete prosjektmuligheter og god kommunikasjon mellom forskere. NILF har hatt strategisk samarbeidsavtale med Nordlandsforskning og brukte betydelige ressurser både på en hensiktsmessig lokalisering og annen oppfølging av dette, uten at det ga resultater. Vi vurderer også muligheten for samarbeid med Universitetet i Stavanger som gode, og har i dag en professor II-stilling for professor ved dette universitetet.

Videreutvikling av samarbeidet bør først og fremst drives fram av arbeidet i de regionaliserte delene av Forskningsrådet og de samarbeidsfora som etableres for å utvikle prosjekter i den forbindelse. Det er også her sannsynlig at Trøndelagsfylkene er kommet lengst i dette arbeidet. Her deltar NILF aktivt.

Hvilke forhold må være tilstede for å styrke instituttene bidrag til regional innovasjon? Hvordan kan instituttene øke sitt bidrag til innovasjon og næringsutvikling?

NILF ser regional tilstedeværelse som et bidrag og arbeider med prosjektutvikling mot minst to av de regionale forskningsfondene. Instituttet bygger i dag opp forskningskompetansen i Bergen, og regner forsknings-/ utredningskompetansen i Trondheim for å være meget god.

NILFs bidrag til innovasjon og næringsutvikling kan økes gjennom en tilpasning i forskningsfinansieringen og en del interne tiltak.

Tilpasning i forskningsfinansieringen:

Innovasjon og næringsutvikling er ikke alltid et opplevd behov hos næringene. Forskningsbasert innovasjon kan for eksempel lett bli kollektive goder for næringen, den kan forrykke en maktbalanse i verdikjedene, skape risiko for ubehagelige reguleringsregimer eller komme i konflikt med private / virksomhetsinterne incitament i forvaltningen.

Det kan være nødvendig med sterkere lokkemidler som for eksempel skaper konkurranse om å få være med på forskning. Et tiltak kan være at gode prosjekter får bevilget midler før brukerdeltakelsen er på plass, og at gjennomføringen dermed er gitt før man går til den enkelte næringsvirksomhet med forespørsel om deltakelse. NILF mener det er mange eksempler på problemstillinger med stort verdipotensial for næring og forvaltning som vanskelig lar seg realisere av hensyn til private interesser.

Andre tiltak:

- NILF kan legge mer arbeid i å utvikle nettverk, fora og faglige aktiviteter som involverer næringen. Dette er en viktig del av vår strategi.
- Eier / avtaleparter kan sørge for at forskningsmidler over JA og forskningsfondsmidler i større grad skaper reell brukerinvolvering i prosjektene, spesielt av industri og dagligvarehandel.

Internasjonalisering

Den vitenskapelige komiteen viser til en rekke begrensninger i forskningsmiljøenes muligheter til å ruste seg for økt internasjonal deltakelse. Blant annet henvises det til finansieringssystemet, at forskningsmiljøene ikke oppnår kritisk masse for internasjonal deltakelse og at flere av miljøene derfor bør inngå i større organisatoriske enheter.

Viser rapporten til de relevante minimumsfaktorene for økt internasjonalisering?

Etter NILFs mening er skalaforhold ikke tilstrekkelig begrunnet som kritisk for internasjonalisering. Små institutter kan ha ledende internasjonale posisjoner basert på noen få, meget dyktige og internasjonalt aktive forskere. Sammensetningen av forskerstaben avgjør, sammen med finansieringsstruktur. Spørsmålet bør utredes nærmere for eksempel ved en kartlegging av internasjonal instituttstruktur. Det er grunn til å presisere ambisjonen om internasjonalisering.

Internasjonal konkurransevne kan måles for eksempel ved internasjonal publisering, antall siteringer og ved oppnåelse av prosjektkontrakter i internasjonal konkurranse.

Som regel vil det siste være avhengig av det første. Det er viktig at departement og forskningsråd vurderer evalueringens anbefalinger om vesentlig økt publiseringsnivå, og hvordan dette og ønsket om internasjonal deltakelse samsvarer med finansieringsstruktur og andre ambisjoner for instituttene spesielt når det gjelder relevans og bidrag til verdiskaping for norsk næringsliv.

Hvordan kan det legges til rette for økt internasjonal aktivitet innenfor eksisterende økonomiske rammer?

Ved følgende tiltak:

- **Utnytte og videreutvikle datatilfang som et unikt komparativt fortrinn:** Antagelig har NILF noe av verdens beste dataregistre for både forvaltningsstøtte og forskning på natur- og samfunnsfaglige temaer. Gjennom samordning og effektivisering kan denne fordelten bli enda mer avgjørende for fremtidig forskning, og samtidig bli til det beste for næringens kompetansebygging og beslutningsunderlag. Vi tror det kan være nyttig å vise til erfaringene fra humanmedisinsk forskning. Her gir tilgang til norske testresultater og bakgrunnsdata gitt gode muligheter for å drive internasjonal forskning på høyt nivå.
- **Endringer i stab:** Mindre satsing på bredde, mer på ledende forskere.
- **Økt vekt på internasjonal aktivitet i kriteriesystemet.** Kraftig økt belønning for internasjonale prosjekter.
- **Bruk av forskningsrådets incitament:** Forskningsrådet og LMD kan ved prosjektutviklingsmidler og bidrag til strategiske satsinger legge grunnlag for utvikling av fellesprosjekter for finansiering via EU eller EU-relaterte institusjoner.

Hvordan kan det legges til rette for økt forskermobilitet?

Skap incentiver: Etabler forskermobilitet som et kriterium i basisfinansieringssystemet, som en del av oppdraget i tildelingsbrevet, eller etabler flere programmer av typen BILAT.

Effektivisering

Rapportene fra evalueringskomiteen og vitenskapskomiteen viser begge til tiltak som kan ventes å gi effektiviseringsgevinster, uten at disse analyseres nærmere.

Hvilke effektiviseringsmuligheter mener forskningsmiljøene finnes, og hvordan kan disse tas ut? I dette ligger både økonomisk/administrative funksjoner og områder av faglig karakter.

Effektiviseringsmuligheter:

- **Helhetlig dataflyt for hele instituttsektoren og forvaltningen i nært samarbeid med næringen:** Det vises til annen informasjon og omtale ovenfor, om dataflytprosjektet hvor landbruksnæringen sammen med forvaltning utreder dataflytløsninger med stort verdipotensial.
- **Felles plattform for internasjonal markedsføring (omtalt ovenfor)**

- **Felles IT-drift; servere, hardware-oppfølging**
- **Felles ekstern formidling av databaser, løsninger for interaktiv formidling for landbruksforvaltning og forskning.**

Fremgangsmåte for realisering:

- Tillegg til tildelingsbrevet om at ovennevnte eller lignende muligheter skal utredes.
- Ytterligere muligheter for innsparing ved samarbeid mellom forvaltning og forskning
 - Potensialet i en integrert dataflyt ligger i at hele sektoren koordinerer sitt arbeid. Her kan LMD sikre at samarbeidet blir tilstrekkelig bredt og forankret i styrings-signaler fra eier. Både forvaltningsorganer og forskning kan i dag bidra til økt effektivitet hos hverandre gjennom bedre utveksling av data og kompetanse.
 - Det bør vurderes å bruke rammeavtaler mer for små utredninger for forvaltningsorganer under LMD. Dagens anbudskonkurranser resulterer gjerne i kun få tilbud og unødige merkostnader. Omfanget av dette er dog begrenset.

NILF ønsker å bidra til løsninger som sikrer kunnskapsgrunnlag for langsiktig, samfunnsmessig effektiv forvaltning av landbruks- og matressurser og vil stå til disposisjon med skisser og vurdering av mulige tiltak for styrke norsk landbruks- og matforskning.